

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Vrchní soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Evy Hodanové a soudkyň Mgr. Kateřiny Černé a JUDr. Jany Sedlářové ve věci

žalobce: **Chytrý nájem, s. r. o.**, IČO 29158958
sídlem Ke Křižovatce 466, 330 08 Zruč – Senec
zastoupený advokátkou JUDr. Hanou Kapitánovou
sídlem Sady 5. května 36, 301 00 Plzeň

proti

žalovaným: 1. **T. W.**, narozený dne [redacted]
bytem [redacted]
2. **J. W.**, narozená dne [redacted]
bytem [redacted]
oba žalovaní zastoupeni advokátkou JUDr. Alenou Štumpfovou
sídlem Markétská 1/28, 169 00 Praha 6

o zaplacení 383 350 Kč s příslušenstvím a odměnou, **k odvolání žalovaných** proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 8. 6. 2018, č. j. 49 Cm 53/2017-143

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.
- II. Žalovaní 1. a 2. jsou povinni zaplatit žalobci k rukám jeho právní zástupkyně společně a nerozdílně do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku 26 692,60 Kč na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Shora uvedeným rozsudkem rozhodl soud prvního stupně o ponechání v platnosti směnečného platebního rozkazu ze dne 3. 5. 2017, č. j. 49 Cm 53/2017-14 o povinnosti žalovaných zaplatit žalobci společně a nerozdílně náhradu nákladů řízení ve výši 49 174,40 Kč.
2. Podle odůvodnění rozsudku se žalobce domáhal na žalovaných zaplacení částky 383 350 Kč se 6 % úrokem od 4. 4. 2017 do zaplacení a směnečnou odměnou ze směnky vlastní, vystavené žalovanými nikoli na řad žalobce dne 17. 9. 2015 ve Zruči-Senci. Směnka byla vystavena jako blankosměnka, k níž bylo žalobci dohodou účastníků, sjednanou ve smlouvě o půjčce č. 5651501 ze dne 17. 9. 2015 uděleno vyplňovací právo. Žalobce v souladu s touto dohodou doplnil do blankosměnky směnečnou sumu a datum splatnosti.
3. Ve včas podaných námitkách proti vydanému směnečnému platebnímu rozkazu žalovaní namítli, že blankosměnka nebyla žalobcem vyplněna platně a v souladu se zákonem. Předmětná směnka byla jednou ze dvou blankosměnek, které žalovaní vystavili v souvislosti se smlouvou o půjčce č. 5651501, uzavřenou se žalobcem dne 17. 9. 2017. Touto smlouvou se žalobce zavázal poskytnout žalovaným půjčku ve výši 170 000 Kč na financování zálohy dle čl. II bodu 2.1 smlouvy o budoucí smlouvě o dílo a smlouvě příkazní, které žalovaní uzavřeli se společností Ekonomické stavby, s.r.o. V čl. II smlouvy o půjčce bylo sjednáno zajištění pohledávky žalobce dvěma blankosměnkami s nevyplněným údajem data splatnosti a směnečné sumy. Podle čl. II bodu 2.5 byl žalobce do blankosměnky oprávněn doplnit do první směnky datum splatnosti nejdříve 19. 11. 2015, resp. datum následující po splatnosti půjčky a jako směnečný peníz dlužnou jistinu a smluvní pokutu za prodlení se splacením půjčky ve výši 0,25 % denně jistiny. Ujednání o smluvní pokutě je v rozporu se zákonem. Poukázali na propojenost žalobce a Ekonomické stavby, s.r.o. v totožné osobě společníka a jednatele, jakož i některých pracovníků, působících v obou společnostech. Proto jejich jednání považují za jednání jediného ekonomického subjektu. V této souvislosti namítli, že nárok na smluvní pokutu vůbec nevznikl. Žalovaní byli společností Ekonomické stavby, s.r.o. uvedeni v omyl, že pro ně od banky nepochybně získá úvěr a budou tak moci využít program nulová hotovost, neboť nedisponovali žádnými finančními prostředky ke splacení půjčky. To společnost Ekonomické stavby, s.r.o. z jednání se žalovanými věděla. S odkazem na ust. § 2048 o.z. uvedli, že smluvní pokutu lze sjednat jen pro případ porušení povinnosti. Dle názoru žalovaných společnost Ekonomické stavby, s.r.o. postupovala účelově, když nezajistila žalovaným úvěr. Poukázali na ust. § 549 odst.1 o.z. byli uvedeni v omyl i ohledně výše smluvní pokuty, kdy v emailu z 31. 5. 2015 jim p. M. [redacted] sdělila, že smluvní pokuta činí 0,05% z jistiny denně, ale v následné smlouvě byla stanovena na 0,25 %. Do směnky tak nemohla být doplněna částka odpovídající jistině 170 000 Kč a smluvní pokutě 213 350 Kč. Byla-li již v emailu z 31. 5. 2015 měsíční splátka půjčky stanovena ze smluvní pokuty, s tím, že klienti hradí pouze smluvní pokutu a jistina je hrazena z hypotečního úvěru, jedná se fakticky o skrytý úrok, nikoliv o smluvní pokutu. V takovém případě je s ohledem na ust. § 555 o.z. ujednání o takto sjednaném skrytém úroku, který ročně činí 91,25 % z jistiny, neplatné pro rozpor s dobrými mravy. Jedná se o lichvu, která nemůže požívat právní ochrany. Na smlouvu se tak vztahuje zákon č.145/2010 Sb., zakazující v ust. § 18 zajištění závazků ze spotřebitelského úvěru prostřednictvím směnky. Vystavení a použití směnky je v rozporu se zákonem. Dále namítli, že půjčka vůbec poskytnuta nebyla, neboť s ohledem na smluvní ujednání o poskytnutí finančních prostředků na účet zhotovitele není plněním zápůjčky žalovaným. Mají za to, že vystavení blankosměnky k zajištění zápůjčky je v rozporu s ust. § 1813 o.z., podle něhož jsou zakázána ujednání ve spotřebitelských smlouvách, která zakládají v rozporu s požadavkem přiměřenosti nerovnováhu práv nebo povinností v neprospěch spotřebitele. Tento charakter má právě sjednaná smluvní pokuta, zcela bez ohledu na prohlášení žalobce v bodě 2.3 smlouvy, že půjčené prostředky nezbytně potřebuje vrátit v termínu splatnosti s ohledem na jejich následnou vázanost jiným způsobem. Odkázali na judikaturu, zejména nálezy Ústavního soudu IV. ÚS 457/10, III. ÚS 980/13.

4. Žalobce ve svém vyjádření k námitkám tyto odmítl jako nedůvodné. Uvedl, že směnka byla vyplněna zcela v souladu s ujednáním v čl. I odst. 2.5 smlouvy. Má všechny zákonné náležitosti. V předžalobní upomínce uvedl výpočet směnečné sumy. Tvrzení žalovaných o propojení žalobce a Ekonomické stavby, s.r.o. je irelevantní, na platnost smlouvy o půjčce nemá vliv. Jedná se o zcela samostatné společnosti, které byly při jednání se žalovanými zřetelně odlišeny. Ze strany pracovníků Ekonomické stavby, s.r.o. nebyl na žalované vyvíjen nátlak, smlouvy žalovaní s touto společností podepsali a Ekonomické stavby, s.r.o. se zavázala žalovaným poskytnout administrativní pomoc v souvislosti se zajištěním úvěru. Tvrzení žalovaných, že zajištění úvěru bylo výhradně v moci Ekonomické stavby, s.r.o. Zcela nedůvodná je námitka o žalobcem vyvolaném omylu žalovaných ohledně smluvní pokuty. Uvedl, že před uzavřením smlouvy s klienty projednává transparentem způsobem případné slevy ze smluvních pokut. Výše 0,05% z jistiny denně je podmíněn realizací výstavby rodinného domu. K tomu nedošlo. Modelový případ smluvní pokuty je uveden také v etickém kodexu žalobce. Možnost aplikace ust. § 1822 o.z. je vyloučena. Neobstojí ani tvrzení žalovaných, že sjednaná smluvní pokuta je vlastně skrytým úrokem. Ve smlouvě je smluvní pokuta jasně formulována. Poukázal na motivační účel smluvní pokuty ve vztahu k dlužníku a splnění jeho závazku. Nedůvodné je tvrzení žalovaných, že smlouva mezi účastníky je spotřebitelským úvěrem, který nelze dle ust. § 18 zák. č. 145/2010 Sb. zajistit směnkou. Předmětná smlouva není spotřebitelským úvěrem. Půjčky byly poskytnuty zcela v souladu s ujednáním ve smlouvě na účet společnosti budoucího zhotovitele. Pokud se žalovaní dovolávají ust. § 1813 NOZ, zakazujících smluvní ujednání, která zakládají v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch spotřebitele, uvedl, že za nepřiměřená nelze považovat ujednání totožná s disponibilní nebo kogentní úpravou. Smlouva neobsahuje žádné nedovolené ujednání, fakticky kopíruje příslušná zákonná ustanovení.
5. Z provedeného dokazování (směnka, žádost o poskytnutí půjčky ze dne 17. 9. 2015, smlouva o půjčce č. 5651501, projekt společnosti Ekonomické stavby, s.r.o. nulová hotovost, smlouva o budoucí smlouvě o dílo a smlouva na projektovou dokumentaci, smlouva příkazní, smlouva o dílo, upomínky z 3.4 a 11. 4.2017, emailová korespondence mezi účastníky, účastnický výsledek žalovaného 1.) soud zjistil, že předmětnou směnku žalovaní vystavili dne 17. 9. 2015 jako blankosměnku s doložkou „bez protestu“, nikoliv na řád žalobce a zavázali se v ní zaplatit dne 3. 4. 2017 směnečnou sumu ve výši 383 350 Kč. Smlouva o půjčce č. 5651501 byla mezi účastníky uzavřena dne 17. 9. 2015 v návaznosti na smlouvu o budoucí smlouvě o dílo, smlouvu o projektové dokumentaci a smlouvu příkazní, uzavřené mezi žalovanými a společností Ekonomické stavby, s.r.o. dne 20. 7. 2015. Smlouvou se žalobce zavázal poskytnout žalovaným půjčku ve výši 170 000 Kč, účelově vázanou na financování zálohy dle smlouvy o dílo se společností Ekonomické stavby, s.r.o. s tím, že půjčka bude převedena přímo na účet zhotovitele, tj., společnosti Ekonomické stavby, s.r.o. Splatnost půjčky byla stanovena na 18. 11. 2015. Pro případ prodlení se splacením byla sjednána smluvní pokuta ve výši 0,25% z jistiny denně. K zajištění pohledávky žalobce žalovaní vystavili a předali žalobci dvě blankosměnky vlastní, na nichž nebyla vyplněna směnečná suma a datum splatnosti. Podle bodu 2.5 smlouvy o půjčce byl věřitel oprávněn doplnit prvou směnku o sumu, zahrnující nesplacenou část jistiny půjčky a smluvní pokutu za prodlení s úhradou půjčky. V souladu s tímto ujednáním pak byla směnka žalobcem doplněna. O zaplacení dluhu byli žalovaní bezvýsledně upomínáni dne 3. 4. a 11. 2017. Mezi žalovanými a Ekonomické stavby, s.r.o. byla dne 19. 10. 2015 uzavřena smlouva o dílo, v níž se společnost zavázala pro žalované provést stavbu rodinného domu. Projekt nulová hotovost byl založen na tom, že dlužníci budou splácet pouze úvěr, přičemž je kalkulováno s krátkodobou překlenovací půjčkou, která měla být klientům Ekonomické stavby, s.r.o. poskytnuta bez jakýchkoliv poplatků, úroků a následně měla být zaplacená z úvěru. Žalovaným byl předložen návrh několika variant řešení financování a byla jim současně vysvětlována případná rizika. V žádosti o poskytnutí půjčky žalovaní prohlásili, že pečlivě zvážili své majetkové poměry ve smyslu schopnosti splácet půjčku. Byl jim doložen modelový příklad, odlišující sazby

smluvní pokuty v závislosti na tom, zda stavba bude dokončena či nikoliv. Poskytnutí půjčky bylo prokázáno výpisem z účtu žalobce.

6. S ohledem na zjištěný skutkový stav věci neshledal soud námitky žalovaných důvodné.
7. Provedenými důkazy má za prokázáno, že žalovaní byli při uzavírání smluv seznámeni s různými variantami financování, včetně programu nulová hotovost a modelového příkladu obsahujícího i modifikaci smluvních pokut. Žádost o poskytnutí půjčky podali žalovaní, nebylo prokázáno, že by tak činili pod psychickým nátlakem. Sami žalovaní výslovně prohlásili, že mají dostatek prostředků k jejímu splacení. Půjčka byla poskytnuta zcela v souladu s ujednáním, a to převodem částky 170 000 Kč dne 30. 9. 2015 na účet zhotovitele, společnosti Ekonomické stavby, s.r.o. měla být vrácena do 18. 11. 2015, což se nestalo a přes nabídku několika možných řešení žalovaní žádné neakceptovali a od smluv bylo proto odstoupeno. Následné vyplnění blankosměnky žalobcem bylo zcela v souladu s ujednáním. Doplněný směnečný peníz zahrnoval celou dlužnou jistinu půjčky a smluvní pokuty za prodlení s jejím splacením, ve výši 213 350 Kč. Předmětnou směnku, obsahující všechny zákonné náležitosti soud shledal platnou vlastní směnkou. Tvzení žalovaných, že směnka nebyla vyplněna řádně nebylo žalovanými v námitkách dostatečně specifikováno. Tvzení, že ujednání v čl. II odst. 2.5 smlouvy je neplatné a ujednání čl. II odst. 2.2 je v rozporu se zákonem vyhodnotil soud jako nedůvodné. Pokud jde o výši smluvní pokuty, žalovaní z korespondence věděli, že pokuta ve výši 0,05 % denně v případě prodlení se splacením půjčky je podmíněna dokončením stavby díla. V dané věci byla sjednána pokuta ve výši 0,25% denně z dlužné jistiny, což není výše nepřiměřená zajištěné pohledávce. Dle konstantní soudní judikatury nelze na nepřiměřenost smluvní pokuty usuzovat z její celkové výše, je-li tato důsledkem dlouhodobého prodlení dlužníka. Tvzení žalovaných, založená na jejich vztahu ke společnosti Ekonomické stavby s.r.o. nemohou žalované jejich povinnosti zprostit, neboť se jedná o zcela jiný subjekt, odlišný od věřitele směnkou zajištěné půjčky. Navíc neposkytnutí úvěru podle učiněných zjištění způsobil žalovaný 1. tím, že měl záznam v registru dlužníků. Nedůvodné shledal i ostatní námitky žalovaných. S odkazem na judikaturní závěry, přijaté Vrchním soudem v Praze v rozsudku ve věci sp. zn. 12 Cmo 94/2017 pak uvedl, že smlouva o půjčce, uzavřená mezi účastníky není zápůjčkou ve smyslu ust. § 2390 o.z. a že tato smlouva neobsahuje žádná ust. § 1813 o. z. zakázaná ujednání.
8. Z uvedených důvodů rozhodl soud prvního stupně o ponechání směnečného platebního rozkazu v platnosti. O náhradě nákladů řízení rozhodl podle ust. § 142 odst. 1 o.s.ř. a jejich náhradu přiznal v řízení úspěšnému žalobci.
9. Žalovaní ve včas podaném odvolání navrhli změnu napadeného rozsudku tak, že směnečný platební rozkaz bude v celém rozsahu zrušen a bude jim přiznána náhrada nákladů řízení. Poukázali na obsah námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu. Z nich zejména zdůraznili tvrzení o ustanovením § 18 zák. č.145/210 Sb. o zakázaném zajištění závazků ze smlouvy o půjčce (úvěru) prostřednictvím směnky. Smlouva o půjčce, zakládající vyplňovací právo ke směnce však byla spotřebitelským úvěrem, neboť obsahovala ujednání o skrytém úroku ve formě sjednané smluvní pokuty. Žalobce proto vůbec nebyl oprávněn blankosměnku vyplnit. Dovolávali se výkladu smlouvy o půjčce a závěrů, přijatých Vrchním soudem v Praze v rozsudku ve věci sp. zn. 2 Cmo 43/2017. Vytkli soudu, že se nevypořádal s jejich námitkou, že postup žalobce při uzavření smlouvy byl v rozporu s dobrými mravy. Poukázali na účel půjčky a její vazbu na smlouvu o dílo. Soud se nezabýval ani tím, zda smluvní ujednání o cenách ve smlouvě o dílo nejsou zakázanými ujednáními ve smyslu ust. § 1813 NOZ. Žalobce již v rámci jednání před uzavřením smlouvy předvídal neplacení půjčky a slevu ze sjednaných smluvních pokut podmínil dokončením stavby. To dokládá propojenost žalobce a společnosti Ekonomické stavby, s.r.o. a jejich společný ekonomický zájem. Soud pochybil, pokud nespojil právní hodnocení smlouvy o půjčce s právním hodnocením smlouvy o dílo na projektovou dokumentaci a etickým kodexem a programem nulová hotovost. Program nulová hotovost předpokládal splacení půjčky z hypotečního úvěru. O hypoteční úvěr žalovaní mohli požádat poté, co budou mít projektovou

dokumentaci a rozpočet stavby, neboť ty musely být k žádosti připojeny. Půjčka nemohla být logicky splacena z úvěru. Uvedené souvislosti však soud pominul. Prohlášení žalovaných ve smlouvě o tom, že mají dostatek finančních prostředků k plnění smlouvy o půjčce, je pouze vyvratitelnou právní domněnkou. Žalobce od počátku musel vědět, že žalovaní finančními prostředky zjevně nedisponují a že půjčky bude muset být splacena z hypotečního úvěru a tudíž předpokládal, že ve sjednaném termínu splatnosti nebude splacena. Odkazují na soudní judikaturu, kterou v odvolání dále specifikují a která se týká spotřebitelské ochrany a z níž dovozují, zejména z nálezů Ústavního soudu I. ÚS 563/11 ze dne 13. 11. 2012, že žalobce je osobou propojenou se společností Ekonomické stavby s.r.o., když tato společnost poskytuje půjčky určené k platbám společnosti. Proto lze dovodit, že s nejedná o půjčku, ale o podnikatelskou aktivitu žalobce.

10. Žalobce ve vyjádření k odvolání navrhl napadený rozsudek potvrdit. Se všemi námitkami žalovaných se soud vypořádal. Odvolání je nejen nedůvodné, ale argumentačně je zčásti irrelevantní, neboť kauzou směnky je půjčka, nikoliv jiný závazek žalovaných vůči společnosti Ekonomické stavby, s.r.o. Správně soud prvního stupně dovodil, že na předmětnou smlouvu o půjčce s ohledem na negativní vymezení smlouvy o spotřebitelském úvěru v ust. § 2 písm. c) zák. č. 145/2010 Sb. nelze aplikovat ust. § 18 cit. zák. zakazující zajištění závazků ze spotřebitelského úvěru prostřednictvím směnky. Nelze aplikovat ani jiné ustanovení citovaného zákona. Dle žalobce byla předmětná půjčka žalovaným poskytnuta zcela bezúročně a bez jakékoliv další úplaty. Smluvní pokutu pod sjednanou úplatu podřazovat nelze. Soudem prvního stupně přijaté závěry jsou plně konformní se stávající soudní judikaturou.
11. Žalovaní v replice k vyjádření žalobce uvedli, že se s jeho stanoviskem o irelevantnosti námítky propojení žalobce a společnosti Ekonomické stavby, s.r.o. neztotožňují. Podnikání těchto společností úzce souvisí. Jedná se o sesterské společnosti, generující zisk pro společnost, která je ovládá. Jediným důvodem čerpání půjčky od žalobce byla úhrada zálohy pro společnost Ekonomické stavby, s.r.o., protože program nulová hotovost umožňuje financování stavby klientům nedisponujícím žádnou hotovostí. Žalobce musel s ohledem na krátkou splatnost závazku z půjčky vědět, že se žalovaní dostanou do prodlení a i v případě, že by stavba byla dokončena a mohl počítat se ziskem ve výši 0,05 % z jistiny denně. Harmonogram financování je tvořen nikoliv žalobcem, ale společností Ekonomické stavby, s.r.o., která také uvádí podmínky půjčky poskytované žalobcem. Smlouva o půjčce však ujednání o nižší smluvní pokutě neobsahuje. Žalobce tedy s žádnou slevou nepočítá a naopak počítá se ziskem ze smluvních pokut. Jedná se obcházení zákona o spotřebitelském úvěru. Soudu musí být známo, že v současnosti je vedena řada soudních sporů, v nichž jako žalobce vystupuje D. M. Ten před založením žalobce sám poskytoval půjčky. Množství soudních sporů dokládá tvrzení žalovaných o taktice žalobce generovat zisk z tzv. půjček, resp. ze sankčních úroků z prodlení prostřednictvím zajišťovacích smének. K těmto tvrzením navrhli doplnit dokazování o blog D. M., v němž se k tzv. půjčkám vyjadřuje. Jedná se důkaz přípustný i v odvolacím řízení, neboť se do dispozice žalovaných dostal dne 29. 5. 2019, tj. po vydání napadeného rozhodnutí. V blogu D. M. tvrdí, že půjčkou lze nahradit bankou požadovanou hotovost. Pomíjí, že z hypotéky nelze umořovat úvěr po splatnosti. Zavádějící je i tvrzení D. M., že Ekonomické stavby musí přesvědčit akcionáře, aby se vzdali nároku na zisk. Vzhledem k tomu, že společnost Ekonomické stavby je společností s ručením omezeným a akcionáře nemá, jedná se o tvrzení nepravdivé. Uvedená společnost je vlastněna společností Ekonomické stavby rodinná, a.s., jejímž je D. M.
12. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212 a násl. o.s.ř.) a po provedeném jednání dospěl k závěru, že odvolání není důvodné. Vyšel přitom ze skutkových zjištění, která učinil soud prvního stupně na základě jím provedeného dokazování.

13. Shodně se soudem prvního stupně předmětnou směnku shledal platnou vlastní smenkou, obsahující všechny čl. I § 75 zák. č. 191/1950 Sb. vyžadované náležitosti, z níž žalobci jako jejímu majiteli vzniklo vůči žalovaným jako jejím výstavcům podle čl. I § 28 odst.2 ve spojení s § 78 odst.1, 48 odst.1 cit. zák. právo na zaplacení žalobou uplatněných postihových práv, tj. směnečného peníze 383 350 Kč s 6% úrokem z této částky od 4. 4. 2007 do zaplacení a směnečné odměny 1 277 Kč.
14. Rovněž s vyhodnocením námitkové obrany soudem prvního stupně se odvolací soud ztotožnil. Smlouvu, uzavřenou mezi žalobcem a žalovanými, jakkoliv je označena jako smlouva o půjčce (v intencích úpravy zák. č. 89/2012 smlouva o zápůjčce), nelze s ohledem na závazek žalobce jako věřitele v budoucnu poskytnout půjčku účelově vázanou na financování zálohy na cenu za dílo, a to převodem částky 170.000 Kč na účet zhotovitele, podřadit pod smlouvu o zápůjčce, upravenou ust. § 2390 o. z. Zápůjčka je smlouvou reálnou, vznikající až přenecháním peněz či jiných zastupitelných věcí vydlužiteli, který je oprávněn k jejich užití podle libosti, tedy na základě vlastní úvahy. Nelze ji podřadit ani pod žádný jiný, občanským zákoníkem upravený typ smlouvy a tudíž je nutno ji posoudit podle ust. § 1746 odst. 2 o. z. jako smlouvu nepojmenovanou (inominátní). S ohledem na postavení smluvních stran jde nepochybně o smlouvu spotřebitelskou ve smyslu ust. § 1810 o. z., neboť byla uzavřena mezi žalobcem jako podnikatelem a žalovanými jako spotřebiteli. Nejedná se však o spotřebitelský úvěr ve smyslu zákona č. 145/2010 Sb., zákon o spotřebitelském úvěru, neboť naplňuje negativní vymezení obsažené v ust. § 2 citovaného zákona. Podle odstavce 2 písm. c) tohoto ustanovení se zákon nevztahuje na odloženou platbu, půjčku, úvěr nebo jinou obdobnou finanční službu, poskytnutou bez úroku a jakékoli úplaty. Smlouva uzavřená mezi účastníky řízení ujednání o zaplacení úroků či jiné úplaty za poskytnutí finančních prostředků neobsahovala a proto na ni žádná ustanovení zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru nelze aplikovat. Tvzení žalovaných, že smluvní pokuta, sjednaná ve smlouvě o půjčce fakticky plnila funkci odměny za poskytnutí peněžních prostředků neshledal odvolací soud důvodné. Smluvní pokuta a úroky představují zcela odlišné instituty práva s odlišnými funkcemi. Zatímco pokuta plní funkci preventivní, uhrazovací a sankční, neboť motivuje dlužníka k řádnému splnění zajištěného závazku, současně představuje paušalizovanou náhradu škody a je sankcí za porušení smluvní povinnosti, úroky představují cenu peněz a povinnost k jejich placení není na rozdíl od smluvní pokuty nijak závislá na tom, zda dlužník svůj závazek vrátit prostředky poskytnuté věřitelem řádně a včas splní. V rozhodnutí ve věci sp. zn. 12 Cmo 94/2017 odvolací soud, vyložil, že: *Závěr o tom, zda v daném případě byla či nebyla uzavřena dohoda o jakékoli finanční protibodnotě za poskytnutí ve smlouvě uvedených finančních prostředků, lze přijmout pouze na základě posouzení obsahu smluvních ujednání a jejich případného výkladu za použití interpretačních pravidel stanovených zákonem (§ 555 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, dále jen „o. z.“), nikoli na základě následného chování smluvních stran. Jinými slovy, z toho, že žalovaní v daném případě porušili povinnost zajištěnou smluvní pokutou, neboť částku 170.000 Kč žalobci dosud nevrátili, v důsledku čehož jim vznikla povinnost zaplatit smluvní pokutu, nelze dovozovat, že uzavřená smlouva byla smlouvou úplatnou, zatímco v případě, že by svou povinnost včas a řádně splnili, byla by tatáž smlouva smlouvou bezúplatnou (neboť v takovém případě by nebyli povinni pokutu hradit). Ve smlouvě absentující ujednání o úplatě za poskytnutí půjčky nelze dovozovat z okolností, že niče byla půjčka sjednána, z účelu, na něž měla být použita či z doby, na kterou byla sjednána, jak argumentují žalovaní.* Pokud se žalovaní dovolávají závěrů, přijatých jiným senátem odvolacího soud ve věci sp. zn. 2 Cmo 43/2017, s nimi se neztotožnil a zastává odlišný právní názor, který vyložil již v citovaném rozhodnutí. Od závěrů v něm přijatých nemá důvod se odchýlit ani v projednávané věci.
15. Námitka, že zákonná úprava v ust. § 18 zák. č. 145/2010 Sb. výslovně zakazovala zajistit závazky ze smlouvy prostřednictvím směnky nemůže obstát, neboť smlouva, uzavřená mezi účastníky, není smlouvou o spotřebitelském úvěru. Úprava, obsažená v zákoně o spotřebitelském úvěru se proto neuplatní. Neobstojí ani námitkové tvrzení žalovaných, že ujednání o smluvní pokutě a zajištění závazků ze smlouvy blankosmenkou jsou ve smyslu ust. § 1813 o. z. ujednáními,

zakládajícími v rozporu s požadavkem přiměřenosti významnou nerovnováhu práv nebo povinností stran v neprospěch žalovaných. Sjednanou smluvní pokutu je třeba vždy posuzovat ve vztahu k zajištěné povinnosti (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2003, sp. zn. 33 Odo 890/2002, ze dne 11. 8. 2005, sp. zn. 33 Odo 875/2005, ze dne 16. 7. 2008, sp. zn. 28 Cdo 3714/2007, ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 33 Cdo 4986/2009). V daném případě nelze dovozovat její nepřiměřenost. Tu nelze v intencích konstantní soudní judikatury dovozovat ani z celkové výše pokuty, je-li tato důsledkem dlouhodobého prodlení dlužníka, tj. v této věci prodlení žalovaných s vrácením půjčky (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 23. 6. 2004, sp. zn. 33 Odo 588/2003, ze dne 24. 7. 2007, sp. zn. 32 Odo 1299/2006, ze dne 27. 9. 2007, sp. zn. 32 Cdo 2926/2007). Žalovaní byli s výší pokuty při jejím sjednávání zjevně srozuměni (bod III. odst. 3.5 smlouvy) a museli si být, jak bylo uvedeno ve smlouvě, vědomi toho, že věřitel nezbytně potřebuje půjčené finanční prostředky vrátit ve lhůtě splatnosti, neboť po uplynutí sjednaného termínu je má vázáni jiným způsobem. Současné prohlásili, že mají zajištěn dostatek finančních prostředků nebo jiných zdrojů k tomu, aby mohli svůj závazek řádně a včas splnit. Zneužívající charakter pak nelze shledat ani v samotném ujednání o zajištění závazků blankosměnkou. Ta byla vystavena jako blankorektasměnka, tudíž v případě jejího převodu na nového majitele by žalovaným byla vůči novému majiteli zachována veškerá obrana z jejich vztahu k původnímu majiteli, tj. žalobci.

16. Poskytnutí plnění ze smlouvy převodem částky 170 000 Kč na účet společnosti Ekonomické stavby, s.r.o., tedy zcela v souladu s ujednáním obsaženým v čl. I odst. 1.2 smlouvy, bylo prokázáno výpisem z účtu, předloženým žalobcem. Námitka nesplnění kauzálního závazku tedy důvodná rovněž není.
17. Námitková obrana, založená na tvrzeních žalovaných vycházejících z jejich právních vztahů ke společnosti Ekonomické stavby, s.r.o. (omyl, nezajištění hypotečního úvěru), jim ve vztahu k žalobci nepřísluší. Mimosměnečná námitková obrana směnečného dlužníka je limitována ustanovením čl. I § 17 zá. č. 191/1950 Sb. Podle tohoto ustanovení se směnečný dlužník může vůči majiteli směnky bránit jen námitkami z jeho vlastních (mimosměnečných) vztahů k majiteli směnky. Skutečnost, doložená příslušnými rejstříkovými zápisy, že mezi společnostmi žalobce a společností Ekonomické stavby, s.r.o. je majetkové propojení v osobě jediného společníka a personální propojení v totožné osobě jednatele, právo žalovaných uplatňovat námitky ze vztahů vůči společnosti Ekonomické stavby, s.r.o. také vůči žalobci nezakládá. Uvedené společnosti jsou samostatnými subjekty. Pro úplnost je třeba uvést, že pokud se žalovaní v této souvislosti dovolávají omylu, vyvolaného společností Ekonomické stavby, s.r.o. ohledně skutečnosti, že pro ně od banky nepochybně získá úvěr a budou tak moci využít program nulová hotovost, nelze pominout zjištění, učiněná z emailové korespondence a rovněž z účastnického výsledku žalovaného 1. o důvodech, proč nebylo možno úvěr zajistit a které spočívaly v záznamu žalovaného 1. v registru dlužníků. Taková skutečnost standardně poskytnutí úvěru limituje, ne-li zcela vylučuje.
18. Ohledně ostatních tvrzení žalovaných v odvolání odvolací soud odkazuje na koncentrační zásadu směnečného řízení (§ 175 odst.4 o.s.ř.), limitující možnost uplatnění námitkové obrany na zákonnou lhůtu pro podání námitek. K námitkám později uplatněným, tedy ani k novým námitkovým tvrzením, jak byla uplatněna v odvolání, soud nepřihlíží. Dokazování navržené v odvolacím řízení proto shledal nadbytečné.
19. Ze shora uvedených důvodů odvolací soud napadený rozsudek jako věcně správný podle ust. § 219 o.s.ř. potvrdil.
20. O nákladech odvolacího řízení rozhodl odvolací soud podle ust. § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o.s.ř. a v řízení úspěšnému žalobci přiznal náhradu nákladů odvolacího řízení v celkové výši 26 692,60 Kč, sestávající z odměny za dva úkony právní služby (vyjádření k odvolání, účast na jednání) po 9 860 Kč podle § 7 a § 11 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb., dvou paušálních náhrad

hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 1 a 4 cit. vyhl., náhrady za promeškaný čas v rozsahu šesti půlhodin po 100 Kč podle § 14 odst. 1 a 3 cit. vyhl., cestovného ve výši 1 140 Kč za cestu osobním vozem Škoda Octavia, RZ [REDAKCE] z Plzně do Prahy a zpět, a z náhrady za 21 % DPH.

Poučení:

Proti bodu I. výroku tohoto rozhodnutí lze ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu prvního stupně, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Proti bodu II. výroku tohoto rozhodnutí není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. h) o.s.ř.), nebude-li dovoláním napaden současně i bod I. výroku tohoto rozhodnutí.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na výkon rozhodnutí.

Praha 4. června 2019

JUDr. Eva Hodanová v. r.
předsedkyně senátu